

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Шимал-Кавказ федерал округну айнытыуну кырал программасын толтурууну амаллары сюзюлгендиле

РФ-ни Шимал Кавказы ишлери жаны бла министри Сергей Чеботарёвну башчылыгында «Шимал-Кавказ федерал округну айнытуу» кырал программаны жашауда бардыруу вопросла бла байламлы кенгеш ётгенди. Аны ишине видеоконференция халда Къабарты-Малкъарны Башчысы Казбек Кокков, СКФО-ну субъектлерини таматарлары да кытышхандыла. Кырал программаланы толтурууда тубеген жумушланы кыралыуларына, чыкыган соруулагъа эм аламы тамамлаула кыралганды.

Видеоконференцияны чегинде Сергей Чеботарёв айтханыча, Шимал Кавказы айнытыуну кырал программасы белгиленген заманга эм ёлчемлеге тийишлиликте толтурулады. Аны бла бирге министр жер-жерде ишине тирилтирге, СКФО-ну субъектлерини таматарларын кырал программаны саулай тындырылууну энчи контролга алырга чактырганды.

Кенгешде СКФО-ну субъектлерини социал сфераларын бла экономии

каларын айнытуу жаны бла жети подпрограмманы чеклеринде 2020-2022 жыллада жашаула кийирирча инвестпроектлеге заяваланы документлерин хазырлап эм Минкавказга берирге тийишлиси, «Корпорация развития Северного Кавказа» АО-ну 2020 жылга инвестиция проектлени портфелин хазырлауда ишлерин игилендирирге кереклиси белгиленгенди.

- Барыгыз да билесиз, регион-

ланы экономикаларына билеклик этиуну быллай амалы жаланда бизни кырал программада хайырланылады, биз аны фйдалыга санайбыз, нек дегенде ол Шимал Кавказы айнытыула инвестицияланы келиулерине уллу себепликди, - деп белгиленгенди Федерал министрствону онуючу.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуна пресс-службасы.

СЕБЕПЛИК

Миллет проектге кёре – талай жангы патруль машинала

КъМР-де МВД-ны Жолда жюрюуну кыоркыуусулугу жаны бла управленийсына шёндюногу излемлеге келишген 58 патруль машина берилгенди. Анга аталган кыуанчха КъМР-ни Башчысы Казбек Кокков да кыатышханды.

Биринчиден, республиканы онуючу Абхазия майданда тизилген «Skoda Octavia» машинала бла шагъырейленгенди. Полициячылары алгышлай, ол патруль транспорт «Жолда жюрюуну кыоркыуусулугу» федерал проектни эмда «Кыоркыуусуз эм качеству жолла» миллет проектни чеклеринде берилгенин айтханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Оноу

Къабарты-Малкъарда космонаввланы хазырларкыдыла

Роскосмос 2020 жылда Шимал Кавказы республикаларында Космонаввланы хазырлагъан араны бёлюмлерин ачар муратлыды. Аны юсюнден кырал корпорацияны таматасы Дмитрий Рогозин Омск шахарда «Полёт» производство биригюде болганында айтханды.

-Тау жерледе парашютдан секирген жараулары космонавта Шимал Кавказы республикаларында кыраллык базалада ётерикди. Мен сагыш этгенден, план бла аны келир жыл окуна башларга керекбиз, - деп билдиргенди Дмитрий Олегович.

Аны аллында Санкт-Петербургда Балтиканы кырал техника университетинде «Военмехде» билдирюлеринде уа ол база кыраллык регионну тизмесинде Къабарты-Малкъар да болганын эсертгенди.

Даража

Нальчик – огъурлу, шуёх шахарладан бири

Россейлиле барысындан да огъурлу эм адепли шахарланы сайлаула кыатышхандыла. Аны бла байламлы бардырылган соруулары эсеплерин Domofond.ru портал басмалаганды.

Тинтиулеге 60 мингден аслам адам кыатышханды. Ала «Мени кыоншуларым асламысында бет жарыкыдыла, адеплидиле» деген сорууга жууап бергендиле, аламы айтханларына кёре салынган балла бирден онгнга дери болгандыла. Эсеплеге кёре, биринчи жерге Грозный чыкыганды – 8,3 балл. Ызы бла Нальчик келеди. Халкыны саны миллионнга жетген шахарлары араларында уа бек адеплиге Къазан саналганды, ол 7,4 балл алганды.

Медицина

Районлагъа - энчи флюорографла

Кёп болмай Черек бла Май районлары ара больницаларында аз доза берген жангы флюорографланы ишлетип башлагандыла. Эски аппаратланы кезиулерин эрте окуна бошаланлары ючюн ала бла аурууну тюз тохтадырырга туюл эди. Оборудование КъМР-ни Башчысы Казбек Кокковну буйругу бла алыннганды. Ала республиканы бюджетинден 12 миллион сомдан аслам бёлюннгенди. Энди врачла борчларын сылтаусуз толтуралыкыдыла, деп билдириледи КъМР-ни Саулукъ саклау министрствосуна пресс-службасындан.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Жазылуу - 2020

«ЗАМАН» бла бирге болугъуз!

Багъалы окуучуларыбыз!

«Заман» газетге 2020 жылны биринчи жарымына жазылуу андан ары бардырылады. Сиз ана тилибизде чыкыган газетни алырсыз, окъурсуз, ол хар биригизни да эсли кенгешчигиз, огъурлу сёз негеригиз болуп турур деп бек ышанабыз.

Бизни индексбиз – 51532

Миллет проектге кёре – талай жангы патруль машинала

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

- Быллай автомобильде жолларыбызда кьоркьуусулукь бютюнда тынгылы сакьланырыгына ишкелигим жокьду. Миллет проектге жолда жюрюуге кьатышханланы саулукьлары, жанларын кьутхарууга, авариялада елгенлени азайтууга бурулпдула, деп, Казбек Валерьевич жыйылганланы Ич ишле органлада кьуллукь этгени кюню бла алгышлагьанды.

КьМР-де Ич ишле министрни кьуллугьун толтурган Назир Мамхегов жолда жюрюуге кьатышханланы кьоркьуусулукьларынын жалчытуу право нызамны сакьлачуланы баш борчларын-

дан бири болгьанын чертгенди. «Кьоркьуусулукь эм кьачестволу жолла» миллет проект эмда «Жолда жюрююню кьоркьуусулукь» федерал программа да ол мурат бла жарашдырылгьандыла. Алада 2024 жылгьа дери жоллада болгьан кьауьгалы болумлада елгенлени санын хар 100 минг адамгьа тергегенде, тертеуленген дери азайтыргьа деп аллай борч салынгьанды», - деп эсертгенди ол.

Ведомствону оноучусуну айтханына кёре, жангы патруль машинала энчи оборудование бла жалчытылыпдыла, ала уа жоллада болумну контроллада тутаргьа себеплик этерикдиле. «Алай бла полициячуланы жолда жюрююню жорукьларына бу-

зукьлукьла болдурмау жаны бла мадарланы бийик даражада тамамларгьа онглары боллукьду. Бююнлюкьде уа программада салынган борчла жетишимли толтуруладыла. Жылны озган он айыны ичинде авариялада елгенлени саны 18,5 процентге азайтылгьанды. Жангы техниканы болушлугуу бла программада белгиленген елчемлеге жетишаллыгыбызгьа ишкелигим жокьду», - дегенди ол.

Ызы бла Казбек Коков бла Назир Мамхегов машиналаны ачкычларын УГИБДД-ны бёлюмлерине юлешгендиле, ол санда жангы транспорт районлада жоллада болумну тинтиуде да хайырланыллыкьды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

СЫЙЫН КЁРЮУ

Таза жюрекден келген алгышла, ыспас сёзле

Майкопда Адыгя Республиканы биринчи Президенти **Аслан Джаримовну** 80-жыллыгына аталган кьууанчлы ишле бардырылгьандыла. Алагьа КьМР-ни Башчысы **Казбек Коков**, Абхазия Республиканы Президенти **Рауль Хаджимба**, Кьарачай-Черкесден бла Краснодар крайдан делегацияла да кьатышхандыла.

Аслан Джаримовну Кьабарты-Малкьарны жамауатыны атындан алгышлай, Казбек Валерьевич былай чертгенди:

«Сизни жашау жоругьугьуз эм баргьан жолугьуз халкьына, гитче эм уллу Ата журтуна керти кьуллукь этиюню чынты юлгюсюдю. Кьыралыбызны кьыйын кезиулеринде сиз жамауат-политика ырахатлыкьны, граждан мамырлыкьны, келишулюкьно сакьлаплагьансыз, Адыгяны айныуу тюз жолуна салгьансыз, ёз республикагьызы эм уллу Ата журтубузну

сейирлерин бийик даражада кьорууалапгьансыз.

Бизни барыбызгьа уа смз эм алгьа огьурлу инсансыз, акьыллы эм фахмулу оноучусуз, тамата тенгсиз эм насийхатчысыз.

КьМР-ни Башчысы Адыгяны биринчи Президентине узакь ёмур, саулукь-эсенлик, таусулмазлыкь кюч-кьарыу тежегенди, кьарындаш респу-

бликаны халкьына уа жарыкь кьонакьбайлыгы, жюрек жылыулугьу ючюн ыразылыкьтын билдиргенди.

Кьууанчлы жыйылууну ахырында юбиляр Адыгя Республикада кьыраллыкьны тохташууну кезиулерин эсгергенди, кьонакьлагьа анга эс бурганлары, огьурлу сёзлери ючюн да ыразылыкьтын билдиргенди.

Тюбешу

Республикада аскер комиссариатны борчларыны юсюнден сёлешгендиле

Кьабарты-Малкьарны Башчысы **Казбек Коков** быйыл октябрьде ол кьуллукьгьа салынган КьМР-ни аскер комиссары **Дмитрий Пахомов** бла тюбешгенди. Республиканы оноучусу, КьМР-ни военкомун жангы кьуллугуу бла алгышлап, ведомствону бла регионну толтуруучу власть органларыны араларында ахшы байламлыкьлары мын-

дан арысында да жерлерин табып турлукьларына ышангьанын билдиргенди.

Казбек Коков бла Дмитрий Пахомов комиссариатны баш борчларын эм ишлерин, жаш тёлуюню патриот ниетледе юйретиюню, Кьабарты-Малкьарда аскер-врач экспертизаны кьуралууун, кюз арты чакьырылууну вопросларын сюзгендиле.

ЭСГЕРТИУ ХАЛДА:

Дмитрий Юрьевич Пахомов 1970 жылда 7 ноябрьде Куйбьшев областьда Октябрьск шахарда туугьанды. Калининградны инженер аскерлерини инженер бийик училищесин эм Россей Федерацияны Сауутланган Кючлерини битеулю аскер академиясын тауусханды. 1993 жылдан башлап башха-башха жыллада инженер-позиция взводну командирни, хауа-десант хазырлауу инструктору болгьанды, **Ессентуки шахарны аскер комиссариатыны бёлюмюнде, Ставрополь крайны чакьырылуу аскер комиссариатыны 2-чи бёлюмюнде урунганды, Ставрополь крайны Благодарненский районуну аскер комиссарыны кьуллугьунда ишлегенди. 2019 жылны 15 октябринден Кьабарты-Малкьар Республиканы аскер комиссарыды.**

ЖЫЙЫЛЫУ

Инвестицияла бла келгенлеге тийишли онгла кьураргьа

Бу кюнледе Москвада РФ-ни Шимал Кавказны ишлери жаны бла министрствосунда аны башчысыны биринчи орунбасары **Одес Байсултанов** СКФО-гьа кирген субъектлени социал-экономика айныулары бла байламлы инвестиция проектлени таманлау жаны бла кенгеш бардыргьанды. Аны ишине КьМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи орунбасарыны кьуллугьун толтурган **Мурат Керефов** эмда республиканы экономиканы айнытуу министрини кьуллугьун толтурган **Рахайланы Борис** да кьатышхандыла, деп билдиргендиле министрствону пресслужбасындан.

- Регионланы экономикаларын тирилтир эмда кьыралны бюджетине басымны азайтыр ючюн, инвестициялагьа себеплик этген башламчылыкьлагьа биз не заманда да тутхучулукь этерге хазырбыз, - деп белгилегенди **Одес Байсултанов**.

Тийгьычланы юсюнден айтханда, ол регионлада инвесторланы онгларына тынгылы кьаралмагьанын, аланы проектлерине контроль жарты-кьурту этилгенин чертгенди. Дагьыда проектлени кьурагьанла заявкларын берген кезиуледе, алагь аырыскы бла себеплик этиуге, жер-жерледе власть органла тийишли институтла бла байламлыкьла жюрютууге артыкь магьана бермегенлерине эс бургьанды.

Бу чурумланы барындан да кьутуурча проектлени жик-жиги бла хазырлар-

гьа, жашауда бардыргьанда да, уллу кёллю болмай, билеклик этерге керекди. Аны юсюне уа жууаплыкькьны да кючлендирмей боллукь тойюдю, - деп чертгенди федерал министрни биринчи орунбасары.

Бу жыйылуудан сора **Рахайланы Борис** бла КьМР-ни промышленность, энергетика эмда сатыу-алуу министрни кьуллугьун толтурган **Шамиль Ахубеков** дагьыда Тьрынаузда со-

циал - экономика жаны бла тири айныу тийирени кьурауу юсюнден кенгешге кьатышхандыла. Аны РФ-ни Шимал Кавказны ишлери жаны бла министрини орунбасары **Ольга Рухуллаева** бардыргьанды.

- Бу вопрос «Ростех» кьырал корпорация бла анга бойсунган «Эльбрусну тау-магьадан комбинаты» ООО бардыргьан проектни «Тьрынаузда жер тюбюнден вольфрам-молибден магьаданы чыгьарып эмда жарашдырып башлау» деген проектни - чеклеринде сюзоледи, - деп белгилегенди **Ольга Рухуллаева**.

Социал - экономика жаны бла тири айныу баргьан тийер (ТОР) деп Россейде субъекткни бир кесегине айтадыла. Кесинде да предпринимательство эмда башха ишле бла кюреширге право жаны бла энчи болум кьураалган аллайгьа. Сёз мында лгьота халда налогланы, женгил тындырылгьан административ жумушланы эм башха затланы юсюнден барады. ТОР-ла экономиканы тирирек айнытырча, инвестицияланы кёбейтирча, адамланы жашау болумларын да игилендирирча деп кьуралуучудула.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Чегем муниципал районну Хушто-Сырт элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыуу (карантинни) кетериуно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы БУЙРУГУ

Россей Федерацияны «Ветеринарияны юсюнден» 1993 жылда 14 майда чыгарылган 4979-1-чи номерли Законун 31-чи статьясына тийишлиликте эмда Чегем муниципал районну Хушто-Сырт элини тийресинде кытурган адуруну сылтау кетерилгени бла байламлы:

1. Чегем муниципал районну Хушто-Сырт элини Малкъар орам, Подюргю тыгырыкы, Чегем эм Чаты суулары ёзен тийрелери бла чекленген жеринде

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **К.КОКОВ**

Нальчик шахар, 2019 жылны 5 ноябри, №125-РГ

бир-бир ишлеге чек салыуу (карантинни) кетериге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Чегем муниципал районну Хушто-Сырт элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыуу (карантин тохташдырыуу) юсюнден 2019 жылда 5 сентябрьде чыгарылган 99-РГ номерли буйругу кючюн тас этгенге санаргъа.

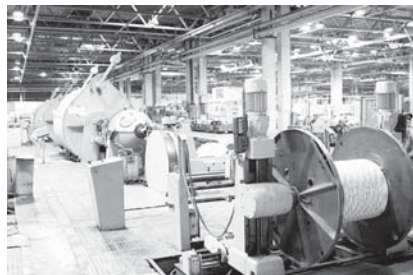
3. Бу буйрукъ къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Эсепле

Промышленностьда ёсюу эсленеди

Къабарты-Малкъарда быйыл биринчи тогуз айны ичинде промышленность производствону индекси, былтырны бу кезиуу бла тенгештиргенде, 3,7 процентге кёбейгенди, деп айтылады Къырал статистика жаны бла Федерал службаны Шимал Кавказда управлениясы бизни республикада социал-экономика болумуну юсюнден докладдында.

Отчёт кезиуде жарашдырыуучу производстволаны алып айтханда, къумач согуу – 1,6, юс кийимле тигиу – 1,8 эмда агъачдан абериле этиу 4,3 кереге кёбейгенди. Дагыда компьютерледен, электрон эмда оптика затпадан эки кереге, электрооборудованидан а 1,6 кереге аслам продукция чыгарылганды. Химия продукциядан эмда вешестволадан да 7,5 процентге кёбюрек этилгенди. Алай бла жарашдырыуучу производствону индекси 1,6 процент болганды, суу бла жалчытуу, кир-кипчикни жыйыуу

эмда ташыуу уа – 246,3 окъуна.

Жер тубюнде байлыкъланы чыгарыуу а аз-маз азайтыу эсленеди. Сагъынылган кезиуде аны индекси 2,3 процентге тошгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Ачылыу

Бу кюнде Акъ-Сууда эрттеден сакъланган жумуш ахырына жетдирилгенди. Ол да неди десеги, элде шёндюголю спорт комплекс тамам этилгенди. Аны къуанчылы ачылууна миллетибизде сыйлары эм намыслары жюриген адамла чакъырылган эдиле.

Араны директору Махийланы Амаш айтханга кере, объектни къурулушу эки жыл чакълы бардырылганды. «Бу ишни элчи жаш Назир Пафифов башлагъан эди. Арта Рахайланы Мурадин, мен эм Жаболаны Алим бла Марат, къолгъа алып, бюжюнгю болумгъа дери

Дагыда ол тиширыулагъа да энци онгла къураллыкъларын билдиргенди. Фитнес арагъа, тренажёрлагъа ала тохташдырылган кюнде келирге боллукъдула.

Эл администрацияны башчысы Созайланы Тахир да бу комплекс мындан ары элчилени бирикдирген аллай

Акъ-Сууда - шёндюголю заманнга келишген тынгылы спорт комплекс

жетдирилгенди. Комплексге 9 миллиондан артык сом къоратылганды. Рингни бла матланы Хасанияны спорт шкюлуни директору Гузойланы Ибрагим саугъа этгенди. Тренажёр залны керекле бла уа КъМР-ни Парламентини депутаты Альберт Каздохов жалчытханды», деп билдиргенди ол.

Акъ суучуланы атларын дан келгенлени алларын да СССР-ни спортдан устасы Жаболаны Серго сёлешип, туугъан элинде быллай мекямы ёсюп келген телюге саугъа этген жашлагъа ыспас этгенди. «Жетишимли спортчула бла ёхтемленирча кюнлерибиз кёп болсуна», дегенди.

Къурулуш бла къорешгенден бири Рахайланы Мурадин а элчи ата-аналадан сабийлени секциялагъа жюрирге жиберилерин тилегенди.

арача ишлерге кереклисин чертгенди.

Жарык байрамгъа къонакъбайла, къой союп, уллу къурманлыкълы къурагъандыла. Эллилени, къонакъланы да кёллерин алырча алаамат концерт программа да жарашдырылганды. Аны Жаникаланы Эльдар «Аманат» деген жыры бла ачханды. Созайланы Илияс бла Гергюкъланы Халимат а ариу бардыргъандыла. Кеслерини жарык жырлары бла Тёппеланы Алим, Холахланы Къайсын, Атмырзаланы Эльдар, Жуболаны Жамболат къурманлыкъланы эзде къалырча этгенди.

Алаамат жырла эрттеги халкъ оюнала бла алышындырылгандыла. Сёз ючюн, «Алан билек» деген сейир оюннга къатышыргъа хазна адам базынмагъанды. Фольклорчу Тауырзаланы

Далхат туура этген оюн, кертиси бла да, билек кючюно излеген эришиудю эм анга кеслерини къарыуларына базынганла къошулгъандыла. Андан сора да, «Къойчу оюн», кёзлени къысып бокс этиу, канат тартыу, къол кючюно сынау дегенча конкурсла уллуну, гитчени да сейрлерин къозгъагъандыла. Кёзлени къысып бокс этиу акъылбалыкълы болмаган жашчыкъланы араларында бардырылганы себепли анга къатышыргъа сойенлени къаууму бютюн аслам эди. Ары келгенде да аллай тюрлю боксуну биринчи кере кёргенлери себепли аланы къызыу къарсла бла кёллендиргенди.

Байрамгъа назмучула Гуртуланы Салих бла Бегийланы Абдуллах да чакъырылган эдиле. Бегий улу, бу элден кёп жазыуучу чыкъланын чертип, тюз ол халда аны

атын спортчула да айтдырыларына ийнанганын айтханды.

Тюркден келген къонакъ жаш Малкъондуланы Эмре да сёлешгенди. Ол миллети спортчуларыны жетишимлери бла ёхтемленгеннин чертгенди эм, жарсыуа, тыш къыралда аланы быллай онглары бир кесек азыракъл болгъанларын билдиргенди.

- Сиз, ата-бабаларыбызны жеринде - бийик таулары араларында жашай, къошкъарыу алгъланыгъыз бек уллу насыбыгъызды. Аны унутмагъыз! дегенди ол.

Акъ суучуланы алгъларгъа келгенлени араларында «Кавказ» санаторийни директору Алик Карданов да бар эди. Узакъл болмай орналган санаторийни коллективини атындан ол комплексни директорун алгълылап саугъалагъанды.

Ызы бла уа концерт программа андан ары бардырылганды. Созайланы Нату, Алчакъланы Артур, Мызыланы Мурадин эм Гергюкъланы Халимат жырларыны жыйылгъанлагъа саугъа этгенди. Ол жарык макъламлагъа абадан, гитче да уллу той къурагъан эдиле.

Энтта да бир элибизде быллай шёндюголю излемлеге келишген спорт ара ачылгъланы бек уллу къууанды. Ёсюп келген сабийле, ашхы юлгюлени кере, орамда бошуна айлангандан спорт секцияланы сайларла деп ийнананды. Аны ючюн энди алагъа Нальчикге жюрирге да керекмейди. Ата-анала да сабийлерин спортну уллу дунясына жарсыусуз жиберирге боллукъдула.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

Эл миюк

Жерлени сугъарыуа – ахшы себеплик

Къабарты-Малкъарда жылны ахырына сугъарылган жерлеге 3,3 минг гектар къошулукъду, ол а озган беш жылдан эсе 2,4 минг гектаргъа кёп боллукъду. Анга «Россейни мелиоратив комплексин айнытуу» ведомстволу программа, «Агропромышленный комплексни продукциясыны экспорту» эм «Халкъла аралы корпорация эм экспорт» миллет проекте себеплик этирикдиле, деп билдириледи КъМР-ни Эл миюк министерствосундан.

Быйыл эл миюк жерлени сугъарыуа «Агропромышленный комплексни продукциясыны экспорту» деген регион проектни чеклеринде 112,6 миллион сом белюнгенди. Андан 111,5 миллион сом къырал бюджетден берилгенди, дагыда 1,1 миллиону уа республика кесинден кешшанды. Октябрьи ахырына тийишлы ишлеге 93 миллион сомдан аслам къоратылганды. Алай бла берилген ахча 82,7 процентге хайырланылганды.

Энергетика

Токну къоранчлары тергелликдиле

Бу айны ичинде энергетикле адамланы юйлеринде орнатылынган токну эсеплеучу приборланы барына да къарап чыгарыкълдыла. «Россети Шимал Кавказ» компанияны Къабарты-Малкъарда белюмондан билдиргенлерине кере, бу иш СКФО-да битеу республикада бардырылукълды. Аны кезиуунде абонтлене энергетиклеге счэчиклерин кёрюзюрге керек болгъларын да белгилейдиле.

Тинтирге келген къауумну санында энергияны сатыучу эмда электросеть компанияланы келчилери боллукъдула. Белюмде белгилегенлерича, бу иш арада онгылашымаган затланы азайтыр хысап бла этиледи. Кюйдюрюлгенин токну ёлчечи эки жанында да келиширге керекди. Алай бирде адамла жиберген эмда компанияны базасында болган кёрюзюле иги да башха болуучудула. Ол а даулашла къозгайды. Аны сылтау бузулган приборда да болургъа болады. Бирде уа ол ток урланганын кёрюзетди. Бу ишни кезиуунде ол затла барда да ачык боллукъдула, дейдиле компанияда.

Саулай айтханда, специалистле бу айны ахырына дери битеу СКФО-да 1,645 миллион приборгъа къарап чыгарыкълдыла, ол санда бизни республикада 228 мингине.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Кёрмюч

Бу күнлөдө Россейде «Искусствону кечелери» атлы Битеуроссей акция башланганды. Аны чеклеринде А.Л.Ткаченко атлы суратлау искусстволаны музейинде РФ-ни сыйлы художниги, КЪМР-ни халкь художнигини, Россейни художестволарыны академиясыны академиги Мухадин Кишеви кёрмючю ачылганды. Ол устаны 80-жыллыкь юбилейине эмда чыгармачылык жолуну 60-жыллыкьына жораланганды.

Чыгармачылыккыны кенг кьанатлары

Кёрмюч кьууанчлы халда ачылгандан алгьа Мухадин Кишев бла аны юй бийчеси Жаклин Диана Мосс пресс-конференция бардыргьандыла. Соруулагьа жууапла бере, Мухадин республикада художниклени ишлерине сурат болмагьанына жарыгьанды. «Бююнлюкде бизде

ла, ол заманны ичинде юй бийчеси юбилярны чыгармачылыкь жолуна уллу кьыйын салгьанын чертип айтханды. Жаклин Диана Мосс кеси да сөз айта, юйор таматасыны туугьан жерине соймеклигин, республикабызны миллеттерини тарыхлары, маданиятлары бла да шагьырей болгьанына

толтургьан Мухадин Кумахов.

Республиканы Художниклерини союзуна таматасы Геннадий Темирканов, Мухадин Кишев бизге байрам кьурагьанын, ол иш кёллю художник болгьанын энчи чертип айтханды. Аны ишлери башхаланыкьыча мутхуз боюла бла жазылма, жарыкь сыфатлы, нюрлю ишле болгьанын белгилегенди. Ызы бла ол Россейни Художниклерини союзуна секретариатыны, КЪМР-ни халкь художнигини, Россейни художестволарыны академиясыны членкорреспонденти Хамид Савкуевни атларындалгьышлау телеграммала окугьанды.

Кёрмючю ачылуунда алгьышлау сөзлерин КЪМР-ни Парламентини комитетини таматасы Борис Паштов, КЪМР-де Адамны эркинликке жаны бла уполномоченный Зумакулланы Борис, Чегем районну администрациясыны келечилери эм башхала да айтхандыла.

Суратчы Игорь Вдовкин кёрмючю ачылууна деп келгенди. Ол Мухадинге кеси жазгьан «Мёлек» суратны саугьагьа бергенди. Музейни директору Елена Ремхен байрамны ахырында Россейни художестволарыны академиясыны президиуму атындан кьагьыт келгенин билдиргенди. Анга кёре, Мухадин Кишев «За служение искусству» орден бла саугьаланады, Жаклин Диана Моссха академияны аллында кьыйыны ючюн майдал буюрулады.

Кёрмюч Суратлау искусстволаны музейинде бир айны ичинде бардырылыкьыды.

ТОКУМАЛАНЫ Салим.
Суратланы автор алгьанды.

кьолайлыла асламдыла, алай ала бизни ишлерибизни миллет багьалыгьын кёрмөйдиле. Мени жылларымда инсан байлыкьыны ызындан чапмайды, жалаңда кесини юсюнден тарыхда ыз кьояргьа излейди. Бююн биз мында 70 суратны такгьанбыз, аладан асламысын Мадриде жазгьанма. Сизни кёз аллыгьызда юбилейлериме жоралап кьураган ишлеримдиде была», - дегенди ол.

Дагьыда художник кесини чыгармачылыкьына жораланган эки кёрмючю ачылууну сакьлагьанын билдиргенди. Биринчиси туугьан жеринде - Чегемде, экинчиси уа - Мадриде.

Журналистле устаны юй бийчесини юсюндө да аслам соруула бергендиле. Жаклин Диана аны арт-директоруду, кёрмючле бары да аны башламчылыкьы бла бардырыладыла. Ала 25 жылны бирге жашайды-

кьууанганын энчи белгилегенди, аны мында ёз адамларьа кёргенлерине жюрек ыразылыкьын билдиргенди.

Пресс-конференция сагьат бла жарым баргьанды. Ызы бла кёрмючю кьууанчлы халда ачылуу болгьанды. Анга республикалы министрстволаны бла ведомстволаны келечилери да кьатышхандыла.

- Бу сейрлик кёрмюч «Искусствону кечелери» проект бла бирге ачылганы кьууандырады. Мында кёрген бир неча сурат керти да мени тамашагьа кьалдыргьандыла. Ишеклим жокьду, хар келген инсан мында жюреги жаратхан сюжетни табаллыкьыды. Мухадин Кишеви 80-жыллыкь юбилейи бла кьызыу алгьышлайма. Чыгармачылыкь жолугьузуна 120-жыллыкь юбилейин да белгилерге жыйылырбыз деп ийнанам, - дегенди кёрмючю ача, КЪМР-ни маданият министрини кьулулгьун

Ыспас

Аны жашау жоругьу – адамлагьа игилик этерге

Чеченланы Аллахбердини жашы Георгийге бу күнлөдө 80 жыл толгьанды. Черек муниципал районну Жер-жерли самоуправление совети бла администрациясы сыйлы актсакьалны юбилейи бла алгьышлайдыла, кийик саулыкь, узакь ёмюр, юйор ырахатлыкь тежейдиле.

Чеченланы Георгийни жашау жоругьу – адамлагьа игилик этергеди. Ишинде, энчи жашауунда да ол ма аны бек башха салып келеди. Бююнлюкде да ол төресине кертичи болгьанлай турады, жамауатха жараргьа итинде. Ол Урушну, урунууну, Саууланган кючлени ветеранларьаны (пенсиячыларьаны) район биригиуоне башчылыкь этгени онбир жыл болады. Былтыр а анга дагьыда бир жууаплы жумуш кьошулгьанды – аны районну Жамауат палатасыны таматасына айыргьандыла.

Георгийни сабийлигин малкьар халкьыны Орта Азиягьа бла Кьазакьстанга кёчюргенлери мутхуз этген эди. Ол кюйсоз тирменнге аны атасы Аллахберди Зулкьаевични юйору да тюшгенди. Жашчыкь кьыргьыз шолгьа баргьанды, Самарканд областьны Катта-Курган шахарында орта билим да алгьанды. Гиче ата журтуна кьайтхандан сора уа Нальчикде политехника техникуму да бошагьанды. Андан сора аны Совет районну колхозла аралы кьурулуш управлениясы-

ны производство-техника бёлюмюно таматасына, арта баш инженерине да саладыла.

Ишлегенин да кьыймай, Чечен улу Кьабарты-Малкьар кьырал университетде окуйду. Ызы бла аны агьач жарашдырыучу заводну директоруна тийишли кёредиле. Ма мында аны мюлкюн жюрте, ишни кьурай билгени бютюн бек ачыкьлангандыла. Урунууда, жамауат ишде да ол билимди, хунерли оюучу болгьанын кёрюзгөтгенди. Районуна бла республиканы жамауат-политика жашауун уста биледи. Ветеран советини таматасына кюн сайын районну бла эллени администрациялары, тюрлю-тюрлю организацияларыны бла учрежденияларыны, ФСБ-ны КЪМР-де Чекчи управлениясыны, министрстволаны бла ведомстволаны башчылары бла тубешгенлей турады, тамата тёлюно жарьыуларына кёз-кьулакь болуп, аланы кетериуно мадар-

ларын этеди.

Чеченланы Георгийни иги кьармашханын хайырындан Черек районну ветеран организациясы Кьабарты-Малкьарда бек игилден бирине саналады. Ол эл эмда посёлка Советлени депутатларына кёп кере айырылгьанды, республиканы профсоюзларьаны биригиуоно айыруу активине, ветеранланы республикалы советини президиумуна кьууумуна, КЪМР-ни Жамауат палатасында Таматаланы советине киреди. Кёп жылланы бет жарыкьлы ишлегени ючюн Георгий Аллахбердиевич иги кесек кьырал эм республикалы саугьалагьа тийишли болгьанды.

Кьайгьырыулу юйор башчы, акьыллы ата, антлы шухё, дагьыда кёп махтау сёзле айтыргьа боллукьду юбилярьызыны юсюндөн. Жыл саны келгенде да, ол тирлейди, иш кёллюлей кьалады, жамауатха мындан ары да кьулулкь этерге таукелди.

Жетишим

Жюрек халаллыкьы, усталыгьы да бирге кьошулуп

Хаджиланы Вера Нальчикде КЪМР-ни Уруну эм социал кьоруулау министрствосуну «Намыс» республикалы социал-реабилитация арасыны директоруну орунбасары болуп талай жыл ишлейди. Ол «Социал жумушла бла жалчытыуу сфераны бек иги ишчиси» деген ат бла жыл сайын бардырылган битеуроссей конкурсха кьатышханды эмда аны регион кесегинде биринчи жерге чыкьгьанды. Бу күнлөдө уа Россейде да экинчи жерни алгьаны белгили болгьанды.

- Мени учреждениязьыны директору Адальби Карданов кёллендиргенди, - дейди таулу тиширюу. - Ол бир такьыйкьыгьа да ишекли болмаган эди мени ишиме эс бурлукьларына. Кеси да конкурсну ахырына дери кьолундан келгенича себеплик этип тургьанды. Да сора мен

аны кьалай сокьурандырлыкь эдим? Эришиулеге бек тынгьылы хазырланганма. Кертинси айтханда, бизни ишбизде кёрюзюр затларыбыз да бардыла.

Адальби Барасбиевичге, битеу коллективбизге да жюрек ыразылыкьымы билдиреме. Ала мени таукеллендиргенлей тургьандыла. Сау болсунла. Вера Залимхановна кьыйын болумгьа тюш-

ген юйюрлени сабийлери бла ишлегени жыйырма жылдан атлагьанды. Конкурсха жиберген ишине да бу тамбаны бошдан сайламагьанды, ол аны бек дурус биледи. Кеси да «Жангы бийиклик» деген проектге да кьатышханды, КЪМР-де кадрла жаны бла дистанциялы конкурсну сертификатына да тийишли болгьанды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

- Сабий заманыгызда жашла лётчикле болурга суйгендиле, сиз а милицияны нек сайлагъансыз?

- Аскерчи формада адамлагъа гитчелигимден да хурмет этгемме, кесим да аскер училищеге барырга деп турганма. Тамата къарындашымы нёгери да кёллендирген болур, ол органлада къуллукъ этгенди. Андан бери кёп жылла озгандыла, алай ол сайлауа деп керде да сокъуранмаганма. Шёндю сагыш этсем, башха жерде ишлеаллыкъ тыйолме деп келеди эсиме.

лю-тюрюк болгъанды, бютюдда перестройканы кезиуонде къыйын эди. Айлыкъ төленмей къыйналырга тюшгенди. Алай коллегаларым, кечеди-кюндю демей, тюзлюк, законлукъ ючюн кеслерин аямагъандыла, антларына кертчилей къалгъандыла. Алай адамла бла ишлегениме бек ётхемленеме.

- Сизге жамаут къорктууусулукъну жалчытыуу жаны бла бёлюмге республикага къыйын кезиуде башчылыкъ этерге тюшгенди. 2005 жылда Нальчикге чабыуулукъ этил-

кыйынлыкъ бир кере да къайтарылмагъанды.

Сёзсюз, халкыны ичинде ишлеген полициячы психолог болурга, аманлыкъны хазырлагъаны таньырга, башхала эслемезданы бир жанына этерге борчлуду. Алайланы сыфатларына кере ачыкълау жаны бла жорукъланы жарашдырууга къошумчулукъ да этгемме, шёндю алагъа кере юйренедиле.

Халкъ жыйылган жерледе къорктууусулукъну жалчытыууга хазырлануу алгъадан башланады. Тамамланган жумушланы

- Отставкага чыкъгъандан сора коллегаларыгыздан бирлери ёкюлле боладыла. Сиз анга къалай къарайсыз?

- Полициячыладан иги ёкюлле болгъанларына ишеклигим жокъду, ол да хурметли, керекли усталыкъладан бириди. Мен тамамлагъан жумушума, борчума ат башыдан къарай билмейме. Хар ишни да жорегимден ётдюреме, адамны къадарына къатышып, жууаплыкъны кесиме алып ишлерге шёндю хазыр тыйолме.

Ёкюлню, полициячыны да бор-

лициячыла да аллайладыла деп къорькъдыла. Ол угъай, аланы тыш сыфатларына, формаларына кере да къуралады оюм. Чёплеу чёлпеген полициячы праволарыбызны сакъларыкъды деп ким ишанырыкъды? Ол мени ишим тыйюлдо деп, адамга болушмай ашырсанг, ол къалай ариу айтсын сени юсюнгден?

Керти полициячы билимли, низамлы, жууаплы болурга, адамланы къайгыларына жарсырга, болушурга борчлуду. Бек алга уа кеси кесинден уялырга керекди. Ол кемчилик этсе, башхала кёрмей къоярга да болурла, алай керти профессионал намысын тюшюрмезге сакъ болурга тийишлиди.

- Бюгонлюкде полициячыла сериалланы, киноланы баш жигитеридиле. Сиз аллай фильмлеге къараймысыз?

- Хау, алада кемчиликке да бардыла, алай адамла аны эслемезге, ангыламазга да болушкыдула. Мен а совет киноланы бегирек суюме. «Рожденная революцией» эмда «Место встречи изменить нельзя» фильмлеге хар заманда да, биринчи керча, сейир этип, суюноп къарайма.

- Кавказлы эр киши къаллай болурга керекди?

- Эр киши, не миллетден да болсун, берген антына, сёзюне кертичи болурга борчлуду. Тюзлюкю, адепли, намыслы...

- Шухунга кере сени ким болгъанынгы айттайым, деген сёз жюрюйдю. Сиз а иги нёгермисиз?

- Адам жашауунда кёпле бла таньшады, байламлыкъла жюрютеди, алай ала барысы да нёгерле болуп къалмаидыла. Манга уа керти шухё табарга насыбым тутханды – Атабийланы Мухтар. Ол предпринимательди, биз жыйырма жылдан аслам заманны таньыбыз бир бирибизни. Быллай бир заманны ичинде байламлыкъларыбыз кючленген эселе, ким биледи, иги нёгер да болурма...

- Сабийледен ызыгыздан баргъанла уа бармыдыла?

- Угъай. Жаланда кичи къарындашым сайлагъанды ич ишле органланы. Сабийледен а: жаш Тимур медицинаны сайлагъанды. Ол гитчелигинден да бу усталыкъга артыкъда уллу эс бургъанды. Шёндю уа Санкт-Петербургда аскер-медицина академияда окуйду. Кызы Фатима ана болурга хазырланады. Ол Уруну эм социал къоруулау министрствода ишлейди.

Айып этмегиз, былайда юй бийчем Эмманы да сагынырга суюме. Полициячыны ишини къыйынлыкъын ангылап, манга билеклик этгенди, болушханды.

- Биз профессионал байрамыгызыны аллында тюбейбиз. Коллегаларыгызга къаллай алгъыш этерик эдигиз?

- Ич ишле органлада усталыкъларын суйген, борчларын жууаплы толтурган, ишлери ючюн къайгырган профессионаллада кёлдюле, аланы барысын да алгъышларга, ыразылыкъымы айтырга суюме. Бек алгъа сауулукъ, жетишилме тежейме. Аманлыкъларыны къолларындан жоюлмасын бир адам да, алгъын жыллада болган терактла къайтарылмасынла. Салюта жаланда байрамлада атылсынла!

Ич ишле органлада къуллукъ этгенни иши кече, кюндюз да бошалмайды. Бирле анга тёлзалмай, юйорле чачыладыла. Юйор тиширууну сабырыгына, оюмлуугуна кере сакъланады. Полицияда ишлеген жашланы юй бийчелери аны ангыларларын тилеп, алагъа сабырылыкъ, насып, ырахматлыкъ тежейме.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

10 ноябрь - Ич ишле органлада къуллукъ этгенни кюню

«Не къыйын кезиуде га тюзлюк, законлукъ ючюн къалкъанча сюелгенбиз, антыбызга кертчилей къалгъанбыз»

Жаппуланы Маждиди жашы Юрий КъМР-да МВД-да тюрюк-тюрюк бёлюмде ишлегенди. Аманлыкъчылыкъга къажау ишде жетишилмери ючюн «За личное мужество» орден, «За отличие в охране общественного порядка» майдал, КъМР-ни Сыйлы грамотасы, башха къырал эм ведомстволу сауыга бла белгиленгенди. Отставкага полковникни чынында чыкъгъанды.

Профессионал байрамны аллында биз Юрий Маждидович бла право низамны сакълачу органлада къуллукъ этген жылларыны, бюгонлюкде не бла кюрешгенини, керти полициячы къаллай болурга кереклисини юслеринден ушакъ этгенбиз.

Юрий юйорю бла.

Дайым жангы затха тюбейсе, адамла бла таньшаса, бир кюн башхасына ушамайды.

Алай бла, комсомол жиберип, Бакуда милицияны школуна тюшеме, андан къайтып, Тырынаузда энчи комендатурада уголовный розыскда ишлеп башлайма. Бир жылдан Элбрусха кёчоредиле уголовный розыскны тамата оперуполномоченныйни къуллугуна. Билимимни Киевде ёсдюргемме – 1993 жылда Украинаны ич ишлени академиясын бошаганма. Биз окуууга совет заманда кирип, таусхан а къырал чачылгъандан сора этгенбиз.

Андан къайтхандан сора аманлыкъчы къауумлагъа къажау бёлюмде, ызы бла СОБР-ны командирни орунбасарыны къуллугунда ишлегемме. Андан Черек районда ич ишле органланы бёлюмонно башчысына тийишли кёрдидиле, эки жылдан Нальчикде 2-чи бёлюмю таматасына саладыла, бир жылны 3-чю бёлюмге башчылыкъ этгемме. Андан отставкага чыкъгъынчы КъМР-де МВД-да жамаут къорктууусулукъну жалчытыуу бёлюмге башчылыкъ этгемме.

Биз республиканы намысын, даражасын, къорктууусулугун сакълангъанбыз. Заман тюрюк-тюрюк болгъанды, бютюдда перестройканы кезиуонде къыйын эди. Айлыкъ төленмей къыйналырга тюшгенди. Алай коллегаларым, кечеди-кюндю демей, тюзлюк, законлукъ ючюн кеслерин аямагъандыла, антларына кертчилей къалгъандыла. Алай адамла бла ишлегениме бек ётхемленеме.

ген, андан сора жыллада адамла ингри алада окуна тышына чыгарга къорккъан заман...

- Теракты аллында, андан сора да бизни бёлюмю полициячылары шахарда тынчылыкъны сакълаууга уллу къошумчулукъ этгендиле. Кюнгге 12 сагат ишлерге тюшген кезиуде да болгъандыла. Жарсыуга, коллегаларыбызны тас этгенбиз, алай бандитлеге кюйсюз муратларын толтурурга кюймагъанбыз.

- Арт кезиуде уллу жыйылыла, концертле аслам боладыла. Къуру «Ёлюмсюз полкуну» сагынып къюйсакъ да тамамды. Мингле бла адамла жыйылган жерде къорктууусулукъну сакълангъан артыкъда магъаналыды.

- Бирле бюсюрей да болмазла байрам болган жерге киргенде юслерине-башларына къаргъаныбызга. Алай ол аланы къорктууусулукълары ючюн этилгенни ангыларга керекди. Май байрамладан биринде ипподромда болган чачдыруу барыбызны да эсибиздеди. Ол бизге уллу درس, сынау бергенди. Андан сора полициячылары къатылыкълары бла быллай

хайрындан жамаутны бушуулу ишледен сакълангъаныбызга ётхемленирчады. Сёз ючюн, бир жол, шёндю кюню, жылны айтталыкъ тыйолме, байрамладан биринде чачдыруучу зат адырырга мурат этгендиле аманлыкъчыла. Алай полициячыла асыры сакъ болгъандан, ала, къужур ишлерин толтуралмай, чачдыруучу затны ол тийредиле кёп къатлы юйледен бирини тийресинде къойгъандыла. Ма алай бла адам да ачымагъанды.

- Орусча айтханда, «честь мундира» деген сёз барды. Сиз аны къалай ангылайсыз?

- Ол бош сёз тыйолдо. Право низамны сакълаууну сайлагъан эсенг, не жаны бла да юглолю болурга борчлуду. Адамны эркиликлерин, праволарын, къорктууусулукъларын сакълау уллу жууаплыкъды. Орус офицерге «честь имею» дегендиле. Бу сёзледе къаллай терен магъана барды: намысны, сыйны сакълангъа хазырма. Манга, право низамны сакъланууну формасын жюрютген адамгъача, ол бютюдда магъаналыды.

- Совет жыллада ишлеген коллегаларыгыз: «Мен совет милицияны офицериме», - деп ётхемленип айтадыла. Сиз акъыл этгенди, ол не бла байламлыды?

- Бир жанындан, ич ишле органлада реформа бла. Кёп зат тюрленгенди. Совет жыллада коллектив жууаплыкъкъ къаты болгъанды. Иште тюшсег, къатында адамла тюз жолга салгъандыла, жангылсанг - болушхандыла, юйретгендиле. Жарсыуга, шёндю хар ким кеси къайгылы болгъанчады.

Бир жанындан, заман, къырал тюрленгенлери бла да байламды болур ол. Совет жыллада билимни, сынаууну ёсдюрюуге уллу эс бурулгъанды. Чын, къуллукъ берирден алгъа, уллу школну ётгемме – инспектордан башлап аз-аз кётюргендиле. Ич ишле органда къуллукъ этиуно энчиликерине китапладан угъай, кесинг кёрюп юйренгенге. Ол да тюздю.

члары бирдиле – адамны праволарын сакълау. Алай башха жанындан а, полициячы аманлыкъ этгенни шарт тохташдырырга, битеу шагъатланы жыйарга борчлуду. Ёкюлю иши уа – ол адамны къоруулауду. Бу жаны бла къарагъанда уа, полициячы бла ёкюл бир бирлерине къаршы усталыкъладыла дёрге да болушкыду.

- Бюгонлюкде уа не бла кюрешесиз?

- Отставкага чыкъгъандан сора саулуугама къаратама. Аз-аздан кюч-къарыу жия, кесиме келеме. Алай сынауум, билимим керек болса, ишлерге, ёсюп келген төлюню юйретирге хазырма.

- Ишигизге тансыкъ боламысыз?

- Не букъдурлугу барды, хау. Бютонда биргеми къуллукъ этген жашлагъа. Аланы барысына да атларын айтыр онг жокъду, ол санулай статья болушкыду. Алай мен башчылыкъ этген коллектив бириккен, бир бири ючюн жууаплы, билимли, сынаулу болгъанды.

Элбрусда, Черек районда биргеми ишлеген нёгерлериме да ыразыма. Къайда да усталыкъларын суйген, жууаплыкъларыны ангылагъан адамлагъа тюберге насыбым тутханды. Нальчикде 2-чи бёлюмге таматалыкъ этген кезиуонда да энчи жыллыулукъ бла сагынама. Анда ишлегенлени боюнларына уллу борчла салынгандыла – шахарны ара районларында право низамны сакълау. Ала аны бет жарыкълы толтургъандыла. Манга деринанга башчылыкъларыны Уяналаны Руслан этгенди, ол коллективни бирикдириуге уллу къыйын салгъанды, сёзсюз.

- Юрий Маждидович, керти полициячы къаллай болурга керекди?

- Адамла бла кюн сайын тюбеген полициячыла борчларын къалай толтургъанларына, бет намысларына кере къуралады саулау право низамны сакълануу системаны юсюнгден оюм. Инспектор, участка уполномоченный кеси да бузукълукъ этерге ёч болса, улутха излесе, битеу по-

Хунерлилик

Таулу кызыны илму ишине – бийик багъа

Сабанчылары Рашитни кызы Фарида А.А.Ежевский атлы саугъага тийишли болганды. Къабарты-Малкъар кырал аграр университетни 3-чю курсунда окъуған кызыгъа эл мюлк техниканы дизель двигательлери бузулмай кеп заманны ишлерча амал тапханы ючюн берилгенди бу миллет саугъа. Аны илму башчысы уа техника илмуланы кандидаты, «Машиналагъа кырауна эмда ремонт этиуно технологиясы» кафедраны тамата преподаватели Анзор Болотоковду.

Эсигизге салайыкъ, А.А.Ежевский атлы Миллет саугъаны «Росспецмаш» ассоциация Россияни Промышленность эм сатыу-алыу министерствосуну себеплиги бла тохташдыргъанды. Аны мурагы – ата журтлу машинала ишлеу жаны бла илмуну айнытыуду, фахмулу студентлеге тутхучулукъ этудю, алыны усталыкларын ёсдюрюрге болушууду, бийик окъуу юйлени бла заводланы араларында байламлыкъланы кыраууду.

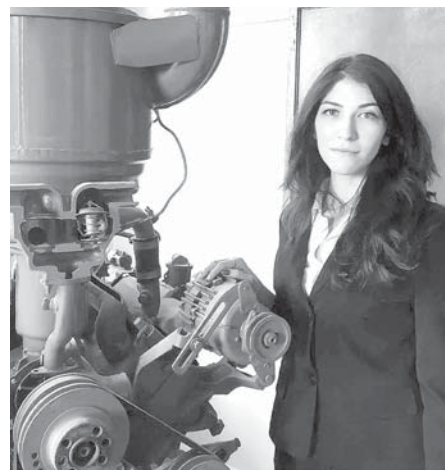
Бу даражалы саугъа ючюн бардырылган конкурсха

вузланы асламысында эл мюлкге машинала жарашдырыу бла байламлы болгъан факультетлерини 2-5-чи курсларыны, бакалавриатны 2-4-чю курсларыны студентлери къатышадыла. Алыны илму ишлерине уа эл мюлк техника чыгъаргъан уллу заводланы, Россияни Промышленность эмда сатыу-алыу министерствосуну, «Росспецмаш» ассоциацияны башчылары, экспертле да кырал багъа бередиле.

Бу жол конкурсха кыралны алтмыш бийик окъуу юйюнден студентле къатышхандыла. Аладан жетиси, ол санда Къабарты-Малкъарны аграр вузуну келечиси да, хорлагъандыла.

Лауреатланы 22 ноябрьде Самарада, быйыл премияны стратегиялы партнёру болгъан «Евротехника» компанияны тийресинде, кыуанчлы халда саугъаларыкъдыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

ЭСДЕ ТУТУУ

Ырысхыгъа жан атмагъанды, адамлыкъны, билимлиликни эм башха салгъанды

ОКЪУРГЪА ТАЛПЫНЫУ

Республика немисли фашистледен эркин этилгенлей, 1943 жылда февральда Нальчикден кырауун адам, элге айлануу, Къабарты-Малкъар пединститутда подкурслагъа 8-чи - 9-чу классланы бошагъан жашланы бла кызыланы жыйгъандыла. Къашхатаучу жаш Алай бла хасаниячы Якуб ма анда танышхандыла. «Алты айны ичинде 9-10-чу классланы программаларын кече жатмай окъуп бошагъанбыз. Экзаменлерин жетишимли бергенлени уа пединститутха алгъандыла. Алай бла Якуб бла мен окъуп башлайбыз.

Бир кесекден, нек эсе да, битеу институтда окъуғанлагъа орус тилден диктант жаздырадыла. Ол заманда, Якубдан сора, «беш» алгъан болмагъанды. Билимли, чырайлы да жашны преподавательле, студентле да ариу кёргендиле. Биз экибиз сау жылны бирге окъуп, 1944 жылда халкыбыз кёчюрюлген күн айырылгъанбыз», - деп эсгергенди Алай.

Ала жаланда 1999 жылда тобешгендиле. Бир бирлерин таныйкълап, кычакълашып, иги кесекге дери тургъандан сора, олтуруп, озган заманланы эсгергендиле. Элли беш жылны ичинде, айхай да, бу эки тенгни кыраууларында кеп зат болгъанды. Алай ала экиси да адамлыкъларын бийик даражада тутхандыла деб а таукел айтталыкъбыз.

ЁТГЮРЛЮК

Кёчгюнчюлюк халкыбызны онгун алгъан кюйсюз кезиуде Якуб Алма-Атада университетте окъуун андан ары бардырыгъа умут этеди. Биринчи жылда окъуна документлерин элтип бередиле, алай анда кёчгюнчюлени окъуугъа алмайбыз деп, кысыха жууап берип къоядыла. Болсада ётгюр жаш аны бла тохтап къалмайды. Тюзюллей ректоргъа кирип барады да, инсанлыкъ эркинликми сыйырырча мени Ата журтну аллында къаллай

Холаланы Хусейинни жашы Якуб Хасанияда намысы, сыйы бийик жюрюген адамладан бири болганды. Жаннетли болсун, бу кондеде анга 95 жыл толлукъ эди. Аны дагыда бир кере эсгеруно дурус кёргенме. Ол анга тийишлиди.

Якуб 50-70-чи жыллада Хасанияны орта школуну директору, ызы бла тарыхдан устаз болуп иги кесек заманны ишлегенди. «Келбет кёрсенг, эр сорма» дегенлей, узун боюнулу, чырайлы, огурлу адам болганды. Аны уллу сёлешип киши кёрген болмаз, бизге уа, окъуучулагъа, аны жаланда бир кырамаз окъуна тамалыкъ этгенди.

Ол мени ата кырындышымды. Бизге юйге келсе уа, атам бла бирге кеп сагъатланы ушакъ этгендиле. Редакциягъа ишлерге киргенimde уа Къулбайланы Алай манга аны бла шуёхлукъ жюрюттенини юсюнден хабар айтыучу эди.

терслигим барды, дейди. Университет ректору уа Кызах ССР-ни Баш Советини Президиумуну Председателини орунбасарыны кыуллугъун да толтургъанды, даражасы жюрюген адам болганды. Таулу жашны ол сёзлерин тюзгеми санады, тизгинине, чырайына, билиминеми кёзо кырады, аны ким билсин, алай, кырал властвланы тыйгъыч салыуларына да эс бурмай, ол Якубха окъургъа эркинлик берди.

Былайда дагыда быллай бир шартны эсгертирге сюеме: ол кезиуде кёчгюнчюлени тарых факультетлеге артыкъ бек алмагъандыла. Якуб а Къабарты-Малкъар педагогика институтда ол бёлюмде окъуугъанды, Алма-Атада да аллай факультетге киргенди.

УРУНУДА ЧЫНЫГЪЫУ

Жашау кыйын болуп, кундюз окъургъа къолундан келмей башлагъанда, Якуб экинчи жыл заочный амалгъа кёчгенди. Алма-Атада ГЭС-леден биринде дежурный инженер болуп ишлеп башлайды. Иш бла иги шагъарей болгъандан сора ол университетни дагыда энергетика факультетине киргенди. Ишлей тургъанлай, эки окъууну да бирча жетишимли бошагъанды.

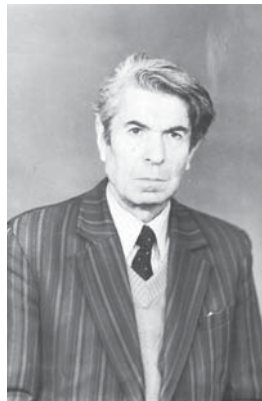
Уллу кыйын салып алгъан

билимин ол кеси башына, халкына да жаратханды. Сёз ючюн, ГЭС-де урунган жылларында окъуна ненча адамны ишге тохташдыргъанды, ненча аны тойдургъанды, жашаууну кыйынлыкъларына чыдаймагъанланы къаллай бирине болушханды!..

Кёчгюнчю халк Кызахстанны, Кыргызыстанны, Узбекистанны жерлерине, кыш тыюлней, чачылгъан кезиуде юйлеринден ашашхан таулула жууукъларын, ахлуларын излей, ары-бери тебиреселе, комендантдан эркинлик алыргъа кыагъыт жазсанг эди деп да Якубха келгендиле. Огъаргъы власть органлагъа тарыгъуула жаздырыгъа керек болгъанла Якубну излегендиле. Ол жумушха бююнлюкде, халкыбызда билимли адамла кеп болгъан заманда, аны не тангкёрдюлюгю бар эди дерикле да болурла. Алай, 40-чы, 50-чи жыллада уа ол тюрлю тилеклени толтуруу уллу магъананы тутханды.

ДИРЕКТОР

1957 жылда Кызахстандан кёчюп келгенлей, Якубну Хасанияда орта школну директоруна саладыла. Аз заманны ичинде ол ахшы педагог коллектив къураиды. Окъутуу-юйретуу ишге уста башчылыкъ эте, школну ал-

чыланы санына чыгъарады. Жангыдан кыралгъан окъуу юйюно хар керегин тапдырып, жаш тёлуге билим беруино тийишли даражагъа кётюрюу а, айхай да, аууз бла айтып кыойгъанча, тынч болмагъанды. Хола улуну уа ол зат къолундан келгенди.

Онбеш жылны ишлегенди ол директор болуп. Школчула аны кёрселе, бёрклерин тешип саламлашхандыла, намысын кёргендиле. Сюйген устазларыны тарыхдан дерселерин да бек жаратхандыла. Алагъа алай шумсуз болуп тынгылагъандыла, классда чибин учса, тауушу эшитилерча. Аны дерсинден «тёрт» алыу бек уллу махтауугъа саналгъанды. «Бешни» уа айтмай окъуна кыояйыкъ. Устазны къаллай болгъанын ол окъутхан сабийлени билимлерин кёрюзетди. Хасанияны орта школундан тарыхдан бардырылган республикалы олимпиадалагъа къатышхандыла хар заманда да биринчи жерлени алып тургъандыла.

Педагогла аны окъутуу-юйретуу амалына юйренирге республиканы кеп жерлеринден келиучюлери бюгюн да эсимдеди. Ол да бошдан туюл эди: Нальчик шахарны 11 уастазыны бийик категориялыгъа жангыз да ол тийишли болгъан эди. «Къабарты-Малкъар Республиканы халкыгъа билим беруиноно отличниги»

деген махтауу атха да сабийлени окъутуугъа, алыны адеп-къылыкълары юйретууге уллу кыйын салгъаны ючюн тийишли болганды. Аны кеп башха саугъалары да педагог ишде уллу жетишимлерине шагъатлыкъ этедиле.

ОГЪУРЛУ ЫЗ БЛА

Алай жашаууну бек уллу саугъасына ол жашларын санагъанды. Тахир КъМКЪУ-ну медицина факультетин бошап, бюгюнлюкде да Нальчикни экинчи номерли шахар больницасында врач-анестезиологу, Игорь университетни инженер-техника факультетин бошагъанды. Иги кесек заманны «Нальчик» курортда ишлеп тургъанды.

Не айтсакъ да, адам юйюнде кёргенни этеди. Холаланы Хусейинни юйюрю къачан да къолайлы жашап келгенди. Якуб да, атасыча, аппасыча, юйюрюне сакъ болгъанды. Кеси кыйыны бла къолайлы жашау эте билгенди. Ахыр кюнине дери билимин, сынауун да аямай, халкыгъа кыуллукъ этгенди. Жууукъларына, ахлуларына, тенглерине, бош танымлагъан адамлагъа окъуна кыайгыргъанды, къолундан келген болушлукъну аямагъанды.

Бюгюн да уллу Хасаниягъа барып неда устаз коллективге тобеп, Якубну сагъынсанг, кеслерине бир уллу саугъа бергенча, ыразы болурла, аны игилигин къатлап-къатлап айтырла. Кыалай игиди хар инсанга да жашагъан элинде, ишлеген жеринде аллай адамлары болгъаны. Якубча-лагъа быллай даража, баям, Аллахны кыудурети бла бериле болур деп келеди кёлюме. Алай туюл эсе, бек кыйын кюнлеринде, жашауда хар излегенин тапхан заманында да, ариу кылыгъын, сырын тюрлендирмей, ахшылыкъларыгъа кыуллукъ эте, адамлыкъларын сакъларгъа бош адамны къолундан келпирми, ол затха акыыл кючю жетерми?..

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

БАСМА

Адабият хазнабызны бла тарыхыбызны багъалы шагъатлары

Кёчгюнчюлюкден къайтхандан сора халкыбызны келечилери бошуна кетген 13 жылны ичинде этилмеген жумушларын, умутларын жашауда бардырырга бек ашыкыгъандыла. Айныуу жолунда малкърарлыла ол кезиуде алда болгъандыла деп таукел айталлыкыбыз. Адабият, маданият, билим бериу дегенча бёлюмледе миллетибизни жетишимлерине кёпле сукълангандыла. Жарысуугъа, бююнлюкде да алайды деп ёхтемленирча туюлюду.

Халкыбызны кёлден айтылган хазнасына ол кезиудеги жазуучула бла алимле энчи магъана бергендиле эм аны келлик тёлөлеге жетдирирге ашыкыгъандыла. Аллай китапланы биринчилери басмадан чыкыгъанлы бытыл 60 жыл толады. Аладан биринчисин -

«Малкърар жомакъла, нарт сёзле, элберле» деген китапны - Сотталаны Адилгерий хазырлап чыгъарган эди. Аны суратла бла уа айтхылык уста Кърымшамхалланы Хамзат жасаганды. Тынгылы жарашдырылган китапны бююнлюк-

де тапхан бек кыйынды. Басмадан ол жоланда 500 экзemplяр бла чыкыгъанды.

Дагъыда Нальчикде ол жыл «Малкърар поэзияны антологиясы» да басмаланганды. Аны да Сотталаны Адилгерий Бёзюланы Ахмат

эм Отарланы Саид бла бирге жарашдыргъанды. Китапта малкърарлыланы юсюнден биринчи кере 1605 жылда орус документледе москвачы посол Толочановну отчётунда айтылгъанды деп белгиленеди. Андан сора да, нарт батырладан башлап 1959 жылга дери жазылган назмуланы бла поэмаланы авторла къаууму бек тынгылы жыйшыдырып басмалагъанды. Быллай жыйымдыкыла бла кёп кыоншу халкыла махтаналмай эдиле ол кезиуде.

Бу китап да минг экзemplяр бла чыкыгъанды. Быланы экиси да миллетибизни адабият хазнасыны эм тарыхыны багъалы шагъатларыдыла дегре боллукъбуз.

ТАППАСХАНЛАНЫ
Аминат.

Контроль

Сабий сагълага халны тинтгенлей турадыла

Къабарты-Малкърарда школга дери билим берген 290 чакълы учреждение ишлейди. Алагъа саулай 47 936 сабий жюрюдю.

«Билим бериу» кырал программаны чеклеринде 2019-2020 жыллада республикада экиайлык къагъанакъладан башлап юч жылларына дери гитчелени жерле бла жалчытырга кырал эм регион бюджетледен бёлюннген ахагъа жангы сабий садла, яслиле ишленедиле неда эскилеринде къошакъ жерле кыруарча мадарла этиледиле. Алада бир ненча сагъат турургъа келгенлеге да аллай онг тапдырылады. Бююнлюкде аллай сабийлени саны 561 жетеди.

Организацияланы ашханалары бар излемлеге келишедиле, алада сабийлени аш-азыкы бла жюз проценте жалчытадыла. Алагъа келишим бла продуктланы 59 поставщик ташыйдыла. Кёп болмай алыны качестваырын тинтирча эмда башха бузукълукъланы да ачыкъларча

69 садикде къарау бардырылгъанды. Аны чеклеринде КъМР-ни Гигиена эм эпидемиология арасыны келечилери аш-азыкыгъа хайырланган продуктланы 21 - физика-химия, 69 - санитар-химия эм 69 микробиология кёрумдоге проба алгъандыла. Хазыр азыкыладан да 207-микробиология бла 138 санитар-химия жаны бла тинтилгенди.

Рейдни эсеплерине кёре, 69 бузукълукъ табылгъанды. Аны ючюн уллу кёллюк этгенле 342 минг сом чакълы тазир телерге тошерикдиле. Сабий садны ишин тохтатырча бузукълукъ эсленмегенди.

Роспотребнадзорну КъМР-де Управлениясындан билдиргенлериче, ала сабий садлада, адамла аууланган объектеде, социал учреждениялада мардалагъа бузукълукъ этилмезине бек сакъдыла, надзор этгенлей турадыла.

МАГОМЕТЛАНЫ
Сулейман.

Хант къангабыз

Чайкъалган, сары эм акъ жау

Сют эмда сютден этилген ашла къарачай-малкърар халкыда сыйлыгъа саналгъандыла. Алыны атларын айтыргъа ырыслап: «Акъ бармыды юйде?» - деп соруучудула. Кёбсюнде уа - айранны сагъыннганды.

Сютно фидальлыгынын бизни ата-бабаларыбыз эртте заманлада окъуна ангылап, малны кёп тутхандыла. Белгили таулу археолог Мызыланы Исмайыл (жаннетли болсун) бурун заманда Грецияны жолоучулары, алимлери аланла тургъан жерлеге келип жазгъанларын тынгылы тинтгенди. Алыны жамаларындан таулуланы ата-бабаларына ала «акацирле» деп чам ат такыгъанлары белгиледи.

«Акацир» деген сёз, тарыхчыланы айтханларына кёре, эки сёзден къуралады - «акъ» эм «ицер». Сютно аслам хайырланганлары эмда андан кёп тюрлю ашла этгенлери ючюн атагъандыла бизни ата-бабаларыбызгъа алай эртегиле грекчиле бла тарыхчыла.

Керти окъуна къарачайлыланы бла малкърарлыланы сют ашларыны саны бююнлюкде юч жюзден атлайды. Академик А. Храмов эм техника илмуланы доктору О. Минкина бююнлюкде кыруу Россейде угъай, кёп тыш къыралада да бек белгили адамлады-

иги кесек жыйып жау этгендиле. Анга «урулгъан» неда «чайкъалган» жау дейдиле. Тарыхчыланы шартларына кёре, аланла сют башдан жау уруп башлагъанлы, орта эсеп бла тергенде, 3000-3500 жыл болады.

Къарачай-малкърар этнографла жыйгъан материалга кёре, сютно бла айранны гыбытда бир жерден башхасына элтгенлеринде, алыны башларына бир тугулла чыкыгъанларын эслеп тургъандыла. Аны гыбыт жолда арбаны юсюнде чайкъалып баргъанын-

дан болгъанын ангылайдыла. Сора сют башны кесин жыйып, андан жау уруп башлайдыла. Ары дери уа къарангы, кюн тиймеген салкын жерде бек аздан 20-24 сагъат тутхандыла.

Алгъа жауну ата-бабаларыбыз гыбытда уруп

гыбытдан тёгюп, бишлакъ, хушт (творог), айран этгендиле. Быллай айраннга - *жут айран*, бишлакыгъа уа *жут бишлак* дейдиле.

Агъач чыкырыла чыкыгъандан сора уа гыбытда жау ургъан тёре аз-аз кыала башлагъанды.

Къарачай, Малкърарда жауну ийнек, эчки эмда къой сютлени башындан этип болгъандыла.

Урулгъан жаудан сора акъ жау да этедиле. Аны жангы уюган айранны баш кыалынын алып, къол бла сыгып, бирге жыядыла. *Акъ жау* деп анга айтадыла. Кесини да къалыныгы урулгъан жаудан эсе азды. Жангы уюган айранны баш кыалынына *хамеши* дейдиле. Акъ жауну кесин да сатаргъа угъай, юйде жаратыргъа деп этедиле.

Ата-бабаларыбыз кёп сакъланырча эриген (сары) жау да этгендиле. Аны амалы уа бую: биринчиден кызыгъан салазанны жауну туурап саладыла, ол саулай эригенден сора аруу жуулгъан агъач чыкырылагъа къуядыла, сора башын тынгылы жабып, сууукъ жерге неда уругъа саладыла. Чыкырыла жау къады, ол халда жылла бла сакъланады. Жау эрип, тубюнде къалгъанына уа *тогра* дейдиле.

МИСИРЛАНЫ Хасан,
сют промышленности
технологу.

Турнир

Студентлени араларында эм кючлюле

Ставропольда студентлени араларында аскер искусстволаны Шимал-Кавказ оюнлары ётгендиле. Турнирни Къабарты-Малкърар кырал Аграр университет, Россейли жаш тёлёню федерациясы эмда Боевой искусстволаны россейли союзу республикада бёлёнюм къурагъандыла.

Айкидо, карате, тхэквондо дегенча тюрлюлеринден эришулеге 300-ден артыкъ спортчу къатышханды. Кыаты юрешде КъМКЪУдан Геляхланы Айгуль

бла Назранов Альберт, КъМКЪАУ-дан Толдиева Лейла, Къарачай-Черкес кырал университетден Гандаев Аслан, Къобан кырал университетден Козлитин Иван алчы жерлеге чыкыгъандыла.

Энди турнирни ахыр кезиюу 14 ноябрьде «Гладиатор» спорт комплексе ётерикди. Призёрла уа Москвагъа россейли финалга барлыкыдыла.

Бизни корр.
СУРАТДА: Геляхланы Айгуль бла Толдиева Лейла.

Тамаша жерлерибиз

Жайда, кышда да ариулугун тас этмеген кёл

Дунияны башында бизни тауладан ариу эм кыуатлы жер болмаз. Жаз, кыш болсун, ала таба кырасанг, бир бирлерине ушамаган ариу дуппура, сыртлыкка,

ги тау таба барсанг, Бахсан сууну сол жанында Кыамыш деп уллу ёзен барды. Сюрюннге дери былайда Тебердилары жашагандыла. Ёзен башланган жерде

чучурла да саркыадыла. Кюз артында кёлню юсю терекледен тышген, сары чапыракладан толады. Аз аязчыкдан башланган толкунула уа, аланы да алып, аяусуз кеслерин жаггага атадыла. Анга кырап турсанг, кесинги тенгизни боюнунда сюелип турган сунаса. Тынгыласанг - тегерекде шолук эм ыракталык. Быллай кезиуде бир кесекке кыайгыларынгы унутаса. Табийгатыны жомакка ушаган сыфаты, алтын бет алган терекле, кюмюшча жылтыраган кыаяла, чучурланы шорхулдаганы, чууак, жылы кюн адамны кёлге дери бийлейдиле.

Таматала айтханга кере, кетген ёмюрно алтмышынчы жылларында Жаппулары Адамейни жашы Мусса, Тирныаууз шахарны горисполкомуна таматалык этген заманда, жаш тёлуге солурга жер кыуарча бу кёл алай ишленгенди. Комсомолчула, бош заманларын-

да бери келип кюреггенлеринден сора да, башталаны да жыйып, изеуле бардырып тургандыла. Аны ючюн аталганды "Комсомолчу кёл" деп анга. Чучурладан келген суула бирге кыошулуп, бир черек болуп, кёлге кыошуладыла. Жер тюбюнден чыккан суула да, аны кыш да таркыайрмазча себеплик этдиле.

Талай заман мындан алгга кёлге гитче чабакчыкка жиберген эдиле. Бююнлюкде уа аланы саны иги да ёсенди. Адамны кыолу бла ишленгенликке, кёлню кийик табийгатыны кючо бла кыуаргандан башхалыгы жокыду. Таулада мындан да

уллу эмда ариу кёлле бардыла. Алай болганлыкка, ол адамла жаратхан, ариу жерлерибизден бири болуп кыалганды. Алгын, бери солурга келгенден сора да, тегерегин ариулап, кырап тургандыла. Бусагата уа, жарсыуга, кёлню кюнбатыш жанын ханс басханды. Аны кеч болгунчу тазаламаса, бир кесекден былайлары мырдыга айланып кыалырга боллукыдула. Алай болмаз ючюн, уллу кёллюк этмей, энчи жерлерибизни саклай билирге эмда тийишли халда тутарга керекбиз.

БЕККИЛАНЫ Омар.
Былым эл.

талала, кыаяла эм тёлпеле кёрюнедиле. Хар жылы чакларыны кеслерини ариулыклары барды.

Чылмасдан чыгып, Мин-

тегерегин кыайын терекле кыуралаган зугул кёлге жолуггаса. Аны кыбыла жанында кыалын нарат агыч ёседи, бёлмели орналып,

Билдирю

Регион телевидение бериулерини заманын тюрлендиреди

Кыабарты-Малкыарда жашаганланы не кыадар кёбю регион телевиденияны программаларына кыараялырча этер муратда быйыл 29 ноябрьден башлап «ОТР» каналда цифралы эфир бериуле биринчи мультимедиа кыауумунда «Кыабарты-Малкыар» (1-КБР) ВТК программаларын эки блокну форматунда 6.00 - 9.00 эмда 17.00 - 9.00 сагата кёрюктюрюкю.

Цифралы приставкаланы бир-бир модельлерини иелерине телеканалланы автомат халда неда кыол бла жарашдырырга тюшерикди.

Соруулары болганла **8(8662)40-93-18** номерге сёлешип, специалистледен жууапла алаллыкдыла.

СЁЗБЕР

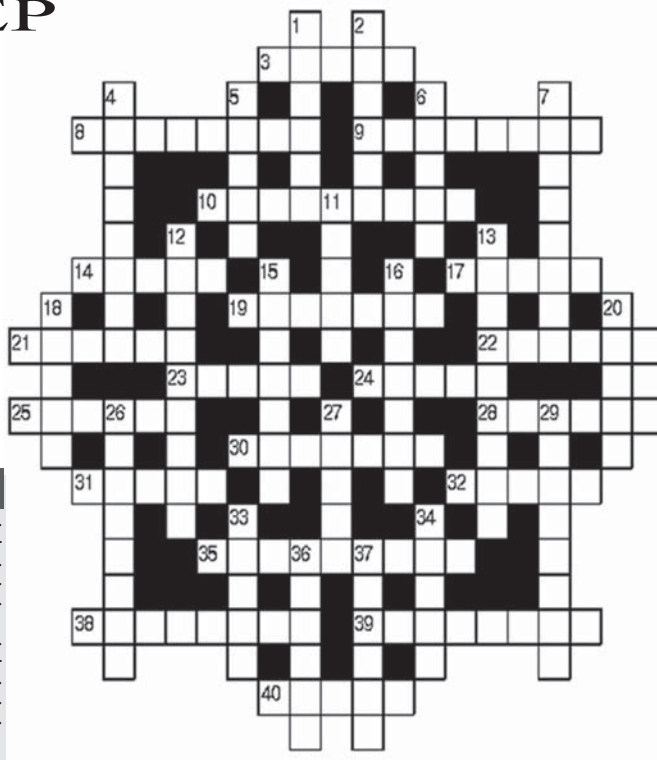
ЭНИНЕ: 3. Динде сыйлы адам. 8. Сабийле анда учарга сюйгендиле не заманда да. 9. Сабырлык алыу. 10. Жютю зат бла бир затны, асламысында ашны, тешик-тешик этиу. 14. Юй кыанатлы. 17. Аны суузун байлагандыла алда малы тас болган. 19. Саклауучу. 21. Кыолу ауур адам. 22. Жолда ол бек керекди. 23. Отну кесги. 24. Жылтырауугу болган зат. 25. Таш хуру. 28. Дарман кёлгели юлюк. 30. Юйге кирген жерде гитче отоу. 31. Кыолайы болмаган. 32. Эсгертмеле. 35. Кючлю адам. 38. Чырмаула. 39. Соханны тахтада негери. 40. Буз тау.

ЁРЕСИНЕ: 1. Кынгыр жол. 2. Ушкокну бир тюрлюсю. 4. Назму китапха алай да айтадыла. 5. Чыпчыкны буруну. 6. Уллу гебен. 7. Адамда ариулык. 11. Тоулу суусап. 12. Ким да оноу сураганла. 13. Юйюнгден узакда не иги жашасанг да, ол жюк болуп турады. 15. Кылыксыз. 16. Миксерни иши. 18. Тукюм, атауул деген ангылам. 20. Эришиу. 26. Сабий тууганда болушлык. 27. Зияны болган. 29. Бахсан ауузунда бузлауук кёл. 33. Бир нечча. 34. Ичи тышына. 36. Ийнаныу. 37. Азияда бандит.

ГАЗЕТНИ 132-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 7. Улутхачы. 8. Чуухурун. 11. Агач. 13. Кыама. 14. Урунган. 15. Ариулык. 16. Барамта. 20. Кыуртхалык. 22. Кыазман. 23. Жаралы. 24. Кыаракыл. 25. Омакылык. 29. Таякчы. 30. Чырмау. 31. Алыпсарат. 34. Аргамак. 37. Ышкырна. 38. Ынычхау. 39. Сыра. 41. Ууаз. 42. Чырмауук. 43. Жалгаууч.

Ёресине: 1. Кылыч. 2. Татлылык. 3. Кыуатлау. 4. Сууук. 5. Учхара. 6. Кыурман. 9. Агартхан. 10. Умучула. 12. Анархия. 17. Бузукчула. 18. Тирнакылау. 19. Сабанчы. 21. Тарыгыу. 26. Мадырсыз. 27. Басмачы. 28. Базынган. 32. Сайлама. 33. Ышанган. 35. Антау. 36. Жална. 40. Ашыра. 41. Ууурт.

Учредитель: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактору орунбасары
ТЕКУЛАНЫ ХАУА

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

АТТАЛАНЫ Жамал (баш редактор),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаппы секретарь),
ТРАМЛАНЫ Зуухра,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаппы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кыоруула жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагга "КыМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графике кере
19.00 сагата кыол салынады.
20.00 сагата кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГЪАРГАНЛА:

Улбашланы Мурат - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия, Кучукланы Сафият - жууаппы секретары орунбасары; Баллилары Феруза - (1,2,3,10-чу бетле), Бийчеккуланы Жаннет - (9,11-чи бетле), Зезаланы Лида - (4,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1457 экз. Заказ № 1001
Багыасы 15 сомду.

РЕДАКЦИНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru